

Slavomír Rell

Rell, S.: Forest health of European beech stands in Slovakia in 2023. APOL, 2024, vol. 5, no. 2, p. 300–302.

Abstract: In 2023, after the spruce, beech was the second most damaged tree species in Slovakia (305.9 thousand m³), of which abiotic factors represent 202.1 thousand m³. Extreme summer temperatures and droughts can be a threat also in 2024, mostly at the forest stands edges.

Key words: beech; sanitary felling; harmful agents

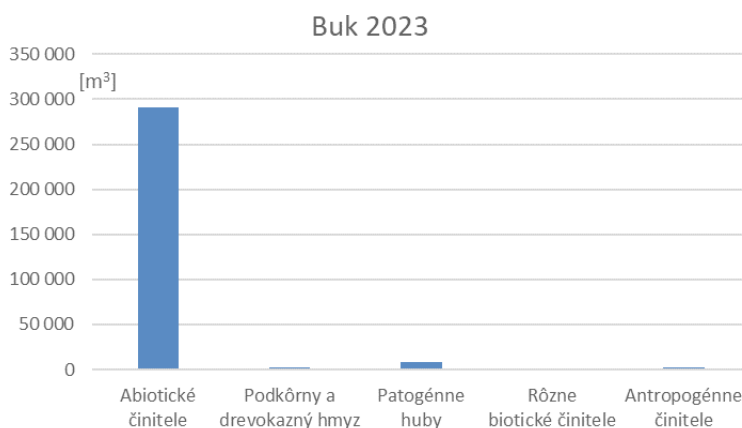
Buk bol v roku 2023, po smreku, druhou najviac poškodzovanou drevinou na Slovensku. Náhodnou ťažbou bolo spracovaných 305,9 tis. m³ drevnej hmoty, čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje viac ako 2-násobný nárast (139,3 tis. m³). Najvyššou mierou sa na náhodnej ťažbe podieľali abiotické škodlivé činitele 202,1 tis. m³ (tab. 1, obr. 1).

Poškodenie podkôrnym a drevokazným hmyzom bolo zaznamenané na 3 tis. m³, čo je porovnateľné s predchádzajúcim rokom (2,6 tis. m³) (tab. 1, obr. 1). Hubami bolo poškodených 7,9 tis. m³, teda približne rovnaký objem ako v predchádzajúcich rokoch (10,8 tis. m³ 2019; 9,1 tis. m³ 2020; 5,7 tis. m³ 2021; 9 tis. m³ 2022).

Tabuľka 1. Podiel náhodnej ťažby buka lesného v roku 2023 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov.

Table 1. Volume of incidental felling of beech timber in 2023 by main groups of harmful factors.

Skupiny škodlivých činiteľov	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]
Abiotické činitele	291 279
Podkôrný a drevokazný hmyz	2 966
Patogénne huby	7 905
Rôzne biotické činitele	1 157
Antropogénne činitele	2 676
Spolu	305 983

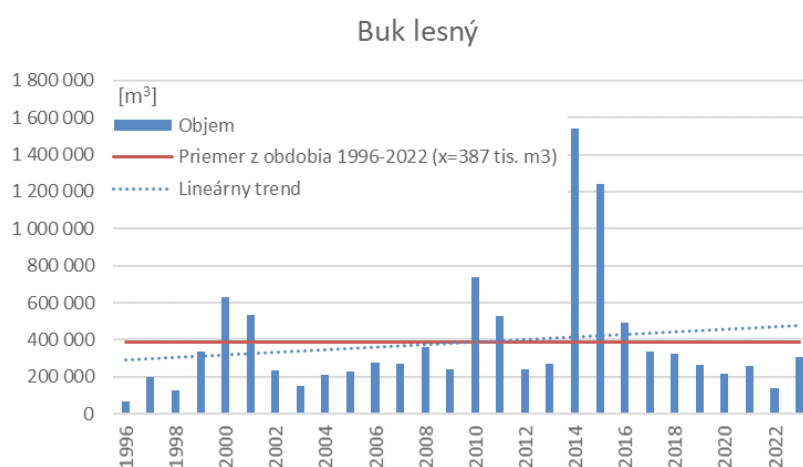

Obrázok 1. Štruktúra náhodnej ťažby buka lesného v roku 2023 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov.

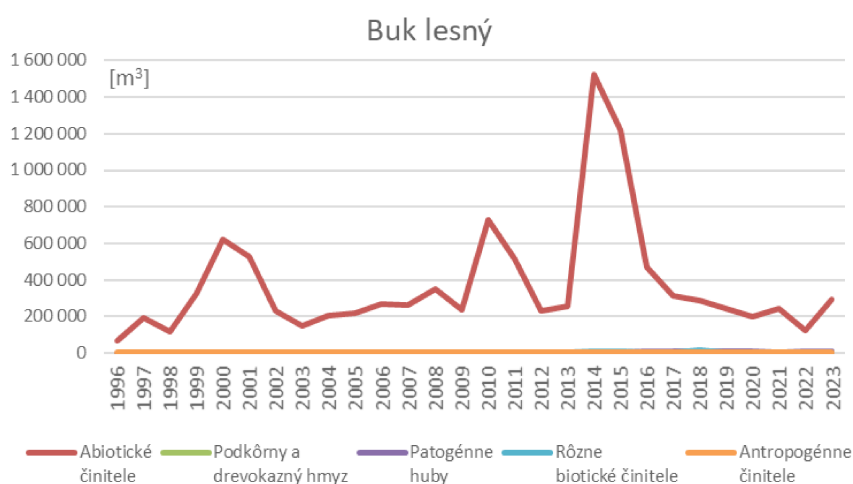
Figure 1. Structure of incidental felling of beech timber in 2023 by main groups of harmful factors.

Prognóza vývoja zdravotného stavu bučín

V nasledujúcom roku môžeme očakávať podobný zdravotný stav bučín. V posledných rokoch sa objem vykonanej náhodnej ťažby drží pod dlhodobým priemerom (obr. 2). Hrozbou môžu byť extrémne letné teploty, kedy hlavne pri silnejších presvetľovacích zásahoch môžu nastať problémy. Preto odporúčame voliť miernejší prístup, aby nevznikali náhle odkryté porastové steny, kedy buk trpí prehrievaním až úpalom kôry. Z dlhodobého hľadiska prevláda poškodenie abiotickými činiteľmi, ako je znázornené na obrázku 3. V posledných rokoch pozorujeme chradnutie bukových porastov v rôznych častiach Slovenska. Príčinou môže byť práve oslabenie porastov nepriaznivým vodným a teplotným režimom, čím sa stáva náchylný na napadnutie patogénmi, podkôrnym a drevokazným hmyzom. Z patogénov to môžu byť napríklad podpňovky (obr. 4). Z podkôrneho a drevokazného hmyzu zaznamenávame krasone rodu *Agrilus* (obr. 5) a zvyšujúci sa výskyt lykožrúta bukového *Taphrorychus bicolor*. Vzhľadom na čoraz vyšší výskyt extrémnych teplôt a nepravidelných zrážok môžeme očakávať, že tento trend bude mať rastúci charakter.

Obrázok 2. Vývoj objemu vykonanej náhodnej ťažby buka lesného.
Figure 2. Trend of sanitary felling of European beech timber.

Obrázok 3. Vývoj náhodnej vykonanej ťažby buka lesného podľa vybraných skupín škodlivých činiteľov.
Figure 3. The volume of sanitary felling of European beech timber by selected groups of pest agents.

Obrázok 4. Hýfa podpňovky pod kôrou na kmeni buka.
Figure 4. The Honey fungi hyphae underneath the bark of a beech trunk.

Obrázok 5. Vaječné znášky krasoňov rodu *Agrilus*.
Figure 5. Egg clutches of the *Agrilus* species.

Podakovanie

Tento článok vznikol vďaka podpore výskumným projektom Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0116, APVV-19-0119, ďalej APVV-21-0131 „Vývoj a testovanie biologicko-mechanických spôsobov ochrany ihličnatých sadeníc pred hmyzími škodcami v lesoch poškodených veľkoplošnými kalamitami“, APVV-22-0545 „Nový škodca v bučinách na Slovensku: Výskum metód ochrany lesa proti lykožrútovi bukoveému (*Taphrorychus bicolor*)“, APVV-22-0399 „Testovanie nosiča biologicky aktívneho organizmu proti hmyzím škodcom z rodu *Chréstov Melolontha*“, APVV-23-0156 Výskum populácie a možnosti ovládania invázneho druhu sietnička dubová (*Corythucha arcuata*) v dubových ekosystémoch Slovenska, „Progresívne metódy ochrany lesa v meniacich sa ekologických podmienkach (PROMOLES)“, projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Tento článok vznikol aj vďaka spolufinancovaniu Európskej komisie v rámci projektu LignoSilva [Grant Agreement #101059552] v rámci akcie Horizon Europe Teaming for Excellence.

ADRESA

Ing. Slavomír Rell, PhD.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Lesnícka ochranárska služba
Lesnícka 11
SK-969 01 Banská Štiavnica
e-mail: slavomir.rell@nlcsk.org